

STUDENTEN-WEEKBLAD.

Redacteuren: G. A. Abendanon, F. A. Bodenheim, D. de Iongh Wz.,
A. C. A. Plasschaert, C. E. van der Stok, J. F. C. Wrede.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar.

De jaargang loopt van 1 October tot 30 September. De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

UITGEVER:
J. WALTMAN Jr.
DELFT.

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.

Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

BERICHT.

Dit blad verschijnt eerst nu vanwege de officieële opening der Kroeg, terwijl het volgende nummer vanwege de Senaatsoverdracht a. s. Zaterdag zal verschijnen.

Opening Societeit „Phoenix”.

Vrijdagmiddag, iets na half twee, vond de plechtige opening der Societeit „Phoenix” plaats.

Het eerst sprak de heer G. C. Op ten Noort, president van de Societeit, die in een rede, in zijn geheel in dit blad opgenomen, het verleden en heden van de nu feestvierende vereeniging schetste.

Na hem was het woord aan professor B. H. Pekelharing, thans waarnemend directeur der P. S. Z. Hoog Gel. die reeds jaren aan de P. S. verbonden is, sprak over den band tusschen P. S. en S. P. en haalde verschillende voorvallen uit de geschiedenis van de S. P. voor onzen geest terug.

Na hem voerde het woord de heer Van Laar, bestuurslid van de Studenten Societeit „Minerva” (Leiden), ook namens de andere Studenten Societeiten, die zich alle door een paar bestuursleden hadden laten vertegenwoordigen.

Ten slotte sprak de heer M. H. Damme Jr., waarnemend president van den Senaat uit naam van het Delftsch Studentencorps.

Hiermede was de officieële opening geëindigd en trok het bestuur zich op de leeszaal terug om daar de verschillende uitgenoodigden en de besturen der Corpsgezelschappen te ontvangen.

F. W.

REDE

gehouden door den heer G. C. OP TEN NOORT
bij de feestelijke opening der Societeit Phoenix,
op 13 December 1901.

Mijne heeren,

bestuurderen, honorair leden van het bestuur, leden en oud-leden der Societeit Phoenix.

Ik heet u allen welkom op dezen voor onze societeit zoo vreugdevollen dag en namens u allen roep ik een hartelijk welkom toe aan degenen, die aan onze invitatie gehoor hebben gegeven en hier zijn gekomen om tegenwoordig te zijn bij de officieële opening onzer verbouwde Societeit.

Heeren genoodigden wij zien in uwe tegenwoordigheid alhier een bewijs van belangstelling in onze vereeniging, dat door ons op hoogen prijs wordt gesteld en waarvoor ik u namens de leden hun besten dank overbreng.

Zonder twijfel zullen vele uwer het vreemd vinden, dat de plechtige opening en inwijding, die wij deze dagen

zullen vieren eerst nu half December plaats heeft, terwijl de nieuwe localiteiten reeds gedeeltelijk sedert begin September in gebruik genomen zijn. De rede van deze handeling is hierin gelegen, dat bij de geheele verbouwing ons streven is geweest de dienst der Societeit zoo weinig mogelijk te onderbreken. Toen dan ook in September de groentijd begon stelden wij de zalen in gebruik, hoewel deze nog geen zins voltooid waren. Door overdag boven te werken en 's morgens vroeg in de benedenzalen naderde eindelijk het gebouw zijne voltooiing. En hierop was het, dat wij wachtten met de officieële opening, want gaarne wilden wij onze gasten en de oud-leden eenen zoo aangenaam mogelijken indruk mede geven van de vernieuwde Phoenix.

Nu de societeit een nieuwe periode van haar leven ingaat is het niet meer dan gepast om met korte trekken hare geschiedenis na te gaan. Want hoewel eene nog betrekkelijk jonge vereeniging bezitten wij eene geschiedenis, die wel niet van invloed is geweest op de politiek van Europa, maar waaraan wij leden toch eene groote waarde hechten, als zijnde de geschiedenis van eene vereeniging, die op ons bestaan en leven in Delft een zoo grooten invloed uitoefent.

De Studenten-societeit Phoenix dan werd opgericht in 1847 op den 17^{en} Maart, een jaar eerder dus dan ons Corps. In dien tijd moest men zich behelpen met een gebouw op het Oude Delft, dat echter sinds vele jaren heeft opgehouden te bestaan. Kort daarna verhuisden onze voorgangers naar het tegenwoordige Café Phoenix op de Vest. Het was daar omstreeks 1855 dat het eigen beheer werd ingevoerd, waaraan onze Societeit een groot deel van haren finantieelen bloei te danken heeft.

Ook daar was het de Phoenix niet gegeven lang te toeven. De weinige ruimte waarover men beschikken kon, maakte eene nieuwe verhuizing noodzakelijk en wij vestigden ons in een geriefelijk en gezellig gebouw aan den Spoorzinkel.

In dat gebouw was het de Societeit gegeven haar 5^e lustrum te vieren in 1872.

Het scheen echter noodzakelijk, dat de legende van den vogel Phoenix aanschouwelijk werd voorgesteld. Het was op den 15^{en} Februari 1876, dat de treurmare zich door Delft verspreidde „de kroeg staat in brand.”

Daar het gebouw voor een gedeelte van hout was en de spuitgasten meer voorliefde toonden voor den inhoud van den wijnkelder dan voor hun blusschingswerk brandde het huis met de torens tot den grond toe af.

Een van de weinige dingen, die uit dezen brand gered werden was een opgezette Phoenixvogel in 1874 gekocht, die echter hare kinderen voldoende wist te bezielen om hen het kwaad door den brand gesticht te boven te doen komen.

De zelfde opgezette vogel bevindt zich nu nog in de oude conversatiezaal boven den middensten boog.

Dadelijk na den brand werd een zaal gehuurd in het gebouw der tegenwoordige Societeit Eensgezindheid, waarmee wij ons tijdelijk moesten behelpen; maar tegelijk daarmee werd gekozen eene bouw- en eene finantieele commissie om ons eene nieuwe Societeit te bezorgen.

Nu zou het geen gehuurd gebouw zijn maar eigendom.

Spoedig was een terrein aangekocht, eene leening geplaatst en met behulp van den heer Nieuwenhuis als architect werd een Phoenix gebouwd, grooter en schooner, dan ooit tevoren.

Dat wij ons ook toen tertijd mochten verheugen in de

belangstelling zowel van de Polytechnische School als van de ingezetenen van Delft, blijkt wel uit het feit, dat de eerste steen van dit gebouw is gelegd door Dr. Cohen Stuart, directeur der P. S. en dat op den avond van de opening 30 Nov. 1877 de burgemeester van Delft de mededeeling deed, dat de straat waaraan onze Societeit gelegen is, herdoopt was, en in het vervolg Phoenixstraat zou heeten.

Vele jaren beantwoordde deze nieuwe kroeg volkomen aan de behoefte harer leden. Gezellig was hij in de hoogste mate. Bij de uitbreiding is er dan ook naar gestreefd het oude gedeelte zooveel mogelijk in tact te houden en daar zoo weinig mogelijk veranderingen aan te brengen.

In dat gebouw werd het 50-jarig bestaan luisterrijk gevierd met een driedaagsch feest in November 1896.

Lang kon onze uit hare asch herrezen vogel echter niet op hare lauweren rusten. De groote toevloed van studeerenden aan de Polytechnische School en de daarmee gelijken tred houdende vermeerdering van leden maakte eene uitbreiding eerst wenschelijk daarna dringend noodzakelijk. Na met veel moeite eindelijk een stuk grond gelegen achter onze eigen terreinen te hebben aangekocht kon er degelijk aan eene uitbreiding gedacht en gewerkt worden.

Tijdens de voorbereidende werkzaamheden mochten wij ons weder verheugen in een hooggewaardeerden steun van de zijde der Polytechnische School. De professoren Gugel en Klinkhamer waren ten allen tijde bereid de voorloopige bouwcommissie te adviseeren en te helpen met hun moeilijke taak.

Dat de Polytechnische School belang is blijven stellen in ons werk, blijkt weer op dezen dag, nu tal van professoren en leeraren gehoor hebben gegeven aan onze uitnodiging en opgekomen zijn om getuigen te wezen van de opening der nieuwe kroeg.

Terwijl de voorloopige bouwcommissie eene geschikte oplossing trachtte te vinden, onderzocht de voorloopige financiële commissie grondig den geldelijken toestand, waarna bleek, dat deze alleszins bevredigend was en alzoo van deze zijde geen bezwaar tegen de uitbreiding werd gemaakt.

Besloten werd eene nieuwe leening uit te geven en de bouw zou een aanvang nemen onder de architecten A. van der Lee en J. H. W. Leliman beiden oud-leden van onze societeit. Hulde aan deze beide verdienstelijke mannen, die met energie en groote bekwaamheid kans hebben gezien om in den tijd van \pm 9 maanden eene verbouwing tot stand te brengen als deze, zonder dat de leden der Societeit hiervan noemenswaardige onaangenaamheden ondervonden hebben.

Wij bestuurders zijn meer dan iemand in staat geweest om waar te nemen de groote mate van werkkraft, die vereischt werd van de architecten en den aannemer om in een dergelijk kort tijdsverloop dit gebouw te scheppen, zonder dat aan de eischen van soliditeit en netheid van bewerking werd te kort gedaan.

Maar ook de leden der Phoenix mogen met trotsheid deze lokalen bezien en zeggen „dit is een werk dat wij hebben helpen tot stand brengen, wij laten het na aan onze opvolgers in de hoop, dat dezen ons werk niet alleen zullen apprecieeren, maar er ook de zoete vruchten van zullen plukken. En de jongere generaties van studenten, die na ons zullen komen, moeten zonder twijfel ons dankbaar zijn voor deze nalatenschap.

Hier in Delft waar bijna geen studenten zijn, die bij hunne ouders inwonen, wordt de societeit dikwijls schertsenderwijs genoemd „het tweede te huis”. Hoe onwaarschijnlijk het ook lijkt, dat een societeit een tweede te huis zou zijn voor jongelieden, toch is er veel waarheid gelegen in deze zeggwijze.

Zonder eene societeit zou het leven op kamers, afgescheiden van de familiekring eenen versuffenden invloed uitoefenen op velen onzer.

De kroeg is er echter om ons dat gemis te vergoeden. Hier vindt men zijn vrienden, hier vindt men gezelligheid, leven en joliteit, afleiding en ontspanning na vermoeienden arbeid. Hier verruimt men zijn blik door de meening van anderen te vernemen in een vriendschappelijk debat over de onderwerpen van den dag.

Hier is de bibliotheek, die ons een schat van lezenswaardige werken biedt. Maar genoeg, ik wil niet verder uitwiden over de voordeelen eener Studenten Societeit. Een ieder, die eenigszins bekend is met het studentenleven, weet hoe onmisbaar en nuttig zulk eene instelling is, hoe de societeit een werkelijk opvoedende kracht bezit voor dat gedeelte van het Nederlandsche volk, dat door zijne meerdere geestelijke ontwikkeling voorbestemd is later

toonaangevende betrekkingen in de Maatschappij te vervullen.

De reunisten, oud-leden van onze kroeg hier aanwezig zullen meer nog dan wij zelve kunnen oordeelen over de groote voordeelen die een dergelijke instelling geeft. Zij zullen zich heden terugdenken den tijd, dat zij zelf hier nog studeerden. Zij herinneren zich weer eene periode van hun leven, waarin uitsluitend de godin van het geluk haren scepter zwaalde, de schoonste periode van hun leven; waarin zij ontwikkelden naar den geest en in hunnen vrijen tijd genoten met volle teugen van alle bekoorlijkheden die het leven aan een jongmensch biedt.

In deze blijde herinneringen zal zeker de Societeit Phoenix een eerste plaats innemen, want daar was en is nog steeds het brandpunt van de gezelligheid, daar vieren wij nog steeds onze feesten vol van jonge bruisende kracht, feesten waarvan een niet student zich geen voorstelling kan maken, zoo wild, zoo brooddronken soms, maar toch ook zoo vol van innige vriendschap als zij zijn.

Als ik zoo aanstonds door mijnen hamerslag de Societeit Phoenix geopend heb verklaard zult gij allen het gebouw bezichtigen en zoo ik hoop bewonderen. Gij zult u dan voor een moment verplaatsen in ons leven en gij zult dan begrijpen waarom wij onze Societeit liefhebben en waarom wij nu trots zijn haar te doen bezichtigen door onze gasten, nadat zij als herboren is verzezen grooter, schooner, forscher dan zij ooit geweest is.

Twee dagen lang zullen wij feestvieren om dit heugelijk feit te gedenken. Gij leden toont, dat gij in staat zijt op een waardige manier feest te vieren, laat geen wanklank rijzen in uw harmonisch feestgejubel, die de vreugde gaat verstoren, zoodat allen die deze dagen hier zullen zijn de aangenaamste herinneringen met zich naar huis nemen.

Toont u goede gastheeren, zoodat ook zij, die wij uitgenoodigd hebben deze feesten geheel of gedeeltelijk bij te wonen, vertrekken met achting voor de tegenwoordige leden der Societeit Phoenix en zich verheugen aan onze invitatie gehoor te hebben gegeven.

En nu mijne heeren ben ik aan het einde van wat ik u zeggen wilde.

Nogmaals dank ik de genoodigden voor hedenmiddag voor hunne tegenwoordigheid en belangstelling.

Zoo is dan het oogenblik gekomen om met een hamerslag de Societeit officieel te openen. Ik wil dit doen onder het uiten van den wensch, dat onze geliefde Phoenix voort mag gaan op den tot nu toe betreden weg, voort mag gaan met zich gestadig te ontwikkelen in bloei tot in lengte van dagen.

Mijne heeren, leden, oud-leden en genoodigden met dezen hamerslag verklaar ik het nieuwe gedeelte der Societeit Phoenix geopend.

Ik heb gezegd.

Het Marxisme, zooals het is, en zooals men het voorstelt.

„De Katholiek”, Jrg. 1900, Juli-Aug., Sept.
Jrg. 1901, Febr.-Maart, Mei.

(Vervolg).

Zoo mogelijk nog slordiger wordt de meerwaarde behandeld. — Ja waarlijk: nog slordiger omdat ze heelemaal niet behandeld werd.

„Vooreerst is het eene onwaarheid — zoo vangt de kritikus aan — dat door den gewonen warenruil, den handel, geen meerwaarde zou kunnen ontstaan.” Ge zijt belangstellend het bewijs voor deze betwisting te hooren? de heer A. schijnt dit noch bij Cathrein, noch bij Pesch gevonden te hebben; wel draagt hij weer een ander voorbeeld aan uit zijn schitterenden schat, de degelijkheid ervan verzoek ik u serieus na te gaan:

„Het ivoor heeft voor een neger al zeer geringe ruilwaarde, om de eenvoudige reden dat hij het niet weet te benuttigen. Brengt nu een koopman ivoor uit Afrika naar Europa¹⁾ dan wordt de ruilwaarde veel hooger, want in Europa is de schatting die men voor ivoor heeft, grooter, wijl men dat artikel voor allerlei fraaie voorwerpen weet aan te wenden²⁾. De winst die dus de koopman maakt,

1) Hiervoor schijnt geen arbeid noodig te zijn... Modern manna!

2) De aanleiding voor den aanvoer ter warenmarkt is dus aanwezig, zouden wij zeggen; maar de heer A. stelt de zaak liever op z'n kop.

ontstaat hier wel degelijk door den handel... (en verder) Hij (Marx) veronderstelt hier echter de waarde eener zaak (!) als een vooruitbepaalde grootheid... maar in werkelijkheid is het anders. In de praktijk is de ruilwaarde eener zaak niet zoo standvastig; ze bezit een zekeren graad van elasticiteit³⁾... Een koopman nu, die zijne waren in groote hoeveelheden van de producenten opkoopt voor den laagsten prijs, handelt volstrekt niet tegen de wetten der equivalentie, indien hij ze voor den middelbaren of zelfs voor den hoogsten prijs weder van de hand doet. Ook hier ontstaat dus meerwaarde alleen door den handel."

Heb ik reeds het vermoeden geuit dat de geleerde priester niets van Marx gelezen had, de zekerheid bestaat bij mij dat hij de theorie der meerwaarde misschien uit de tweede, waarschijnlijk uit de dertiende hand heeft gekregen. Want is het wel aan te nemen dat iemand die Marx op dit punt las — en dus ook lezen moest deszelfs bestrijding van de meeningen van een tiental diverse economisten — nog met een bewering aankomt die ver beneden het peil is van één der door Marx bestreden? Zoo men al niet handig genoeg durfde zijn de meening van een der besten (bijv. Cordillac, door Marx uitvoerig geciteerd) aan de arge-looze lezers voor de zijne te onderschuiven, in ieder geval zou men met weinig minder voor den dag durven komen dan met een duchtig resumé van de meeningen van Marx' tegenstanders.

Ofschoon geen enkel punt van het boven geciteerde thans nog bestrijding behoeft, wil ik een zeer enkel woord aan de meerwaarde wijden.

Beknopt werd in den aanvang geresumeerd wat het economisch kenmerkende is in den ruil, in de verwisseling van equivalenten. Was de Waar voor den kooper nuttiger dan het geld; in dezelfde mate verlangde de verkooper naar het voor hem nuttiger geld, nuttiger omdat hij zich daarmee kon voorzien van gelijkwaardige waar. Hier dus is geen mogelijkheid denkbaar dat door den ruil waarde aan waarde zou worden toegevoegd — actueeler gezegd: meerwaarde kan door den ruil niet ontstaan.

Maar — zegt een ganf — men kan een waar ook boven haar waarde (en er beneden) verkoopen. Reeds is het evident dat de ruil in zulk geval niet normaal verloopt. Is er echter waarde aan de waar toegevoegd terwijl men steelsgewijs den eisch der equivalentie ontloopt? Gesteld, zoo wil ik vragen, de ruil voltrok zich in alle eer en deugd en buitendien normaal, als equivalenten-ruil, wanneer dan de listige kooper even voor het afscheid den te-goeder-trouwen verkooper nog een paar guldens weet te rollen, zou men dan meenen dat daarmee de waarde in de wereld is vermeerderd? en omgekeerd?

De geldvorm, dit is onbetwistbaar, is de brug waardoor de producent van deze en de producent van gene waar elkander bereiken kunnen en waarop beide hunne waren gelijk, zooals 't behoort, of ongelijk, zooals 't wel kan, oversteken: de totaal-cirkulerende waarde verandert echter in beide gevallen met geen arbeidsseconde. Evenmin verdwijnt één molecule, noch één atoom stof, wanneer een lydieth-bom uiteenspat: de verdeeling der stof, zooals ginds de verdeeling der waarde, werd alleen gewijzigd.

De cirkulatie, de waren-ruil („de handel” noemt de heer A. dit) schept dus geen waarde. Hiermede is natuurlijk niet betoogd dat we om de bron van meerwaarde te zoeken, buiten de cirkulatie-sfeer moeten gaan. Immers nog een andere cirkulatie voltrekt zich voor ons oog, wanneer een bezitter van geld begint met zijn geld in de cirkulatie te werpen (door waar te koopen) met het doel wederom de ingeworpen „waarde” in geldvorm te betrekken. De waarde keert tot den geldvorm terug en dewijl ook anderen dan gekken dit doen kan deze operatie nimmer geldwisseling (een wisselkantoor zou als minder gevaarlijk, meer verkieselijk zijn), doch alleen waardevermeerdering beoogen. We zagen dat de warenruil geen meerwaarde kan vormen. Gaat dan toch (hoewel in omgekeerde richting van den gewonen ruil die met „waar”, product, aanvangt) waarde in meerwaarde over,⁴⁾ dan moet er iets bijzonders gebeurd zijn met het equivalent waarin geld eerst overging en waaraan geld later weer ontvloede; dit equivalent kan

³⁾ Reeds in den aanvang van *Das Kapital* wijdt Marx bladzijden niet „aan zekeren graad van elasticiteit” in de waarde eener „waar”, maar aan elk der vele factoren die op de waarde-verandering kunnen van invloed zijn. — Hoe belachelijk wordt dan zulk burgerman's geknoei.

⁴⁾ Zelfs in het zuiverste geval: als prijs en waarde gelijk zijn, tot welk geval we de afwijkingen toch moeten herleiden om zuiver en logisch te kunnen opbouwen en concludeeren.

mitsgaders geen waar zijn, economisch ganschelijk overeenkomende met de waren die we tot dusver als stoffelijke voorwaarden van den ruil ontmoetten. In en niet-in de circulatiesfeer blijvende moeten wij dus de meer-waarde zoeken; in het economisch intermezzo tusschen ruil en ruil: In het arbeidsproces. Met de arbeidskracht die de kapitalist op de arbeidsmarkt als in andere waar: dus tegen hare waarde, kocht, moeten we naar de donkere kamer der productie; en gewapend met het onschadelijke, maar verklarende roode licht onzer objectieve kijkers moeten we zien hoe de waren die in het proces gestoken worden zich zullen ontwikkelen.

Vooreerst houden we er aan vast dat de arbeidskracht tegen hare waarde, dus tegen de in geld uitgedrukte hoeveelheid arbeid, die voor haar instandhouding (en gelijkwaardige reproductie: voor den volgenden dag) vereischt wordt. Het is ons hierbij onverschillig of de eene arbeidskracht al beter, de andere al minder was, (immers de arbeidskracht van meer of minder „soortelijk gewicht”, zooals Marx het uitdrukt moeten we in ieder geval weer herleiden tot het gemiddelde, en dit rekenkundig sommetje, al werd hij er bij zijn „kundig arbeider” (bldz. 179) bedroevend door verward, is toch den heer A. wel toevertrouwd); sprekend over de arbeidskracht doelen we dus op de enkelvoudige, reeds tot het gemiddelde herleide. Is het nog noodig hierbij te voegen dat de vormingskosten (tot bruikbaarheid) van de arbeidskracht, onbeduidend zijnde voor de gewone arbeidskracht, zeer belangrijk zullen zijn voor de gecompliceerde (ingenieurs, fabrieksleiders, artiesten, enz.) waardoor dus de waarde dezer, de som is van haar enkelvoudige waarde en al de waarden voor hare productie aangewend en verbruikt?⁵⁾

Zien we nu wat in de fabriek geschiedt. De kapitalist heeft de arbeidskracht van den arbeider gekocht bv. voor één gulden; in bijv. 6 uur kan de arbeider zooveel levensmiddelen maken als hij noodig heeft voor de herstelling zijner arbeidskracht tegen den volgenden dag. 6 uur is de arbeidstijd in de waar arbeidskracht als waarde aanwezig; 6 uur arbeidstijd is dus de waarde der arbeidskracht. Werkt de arbeider dien tijd aan andere nuttige goederen, dan is de waarde van zijn product natuurlijk weer 6 arbeidsuren; hij voegt dus deze waarde toe aan het product dat de kapitalist hem laat vormen of vervormen. Intusschen stelt slijtage en gebruik der werktuigen bijv. 2 gulden (of twaalf arbeidsuren) voor, en was de grondstof (of het z.g. halfproduct) door den zelfden kapitalist voor 10 gulden (60 uren) gekocht. Het is duidelijk dat in het product na 6 uur een waarde geteld gelijk aan $6 + 12 + 60 = 78$ arbeidsuren of 13 gulden.

Intusschen is onze kapitalist noch filantroop, noch werkverschaffer. En toch zou dit de conclusie zijn als hij zijn waar (die een waarde van 13 gulden heeft) nu tegen haar waarde verkocht. Verkoopt hij de waar, dan er boven of beneden? Welneen, want met een equivalentenzuil slechts, behoeven we ons na 't voorgaande bezig te houden. We hebben dus blijkbaar nog iets vergeten; want als het spel zich uitspoonde als werd ondersteld, had hij evengoed 10 zilveren guldens kunnen werpen in de cirkulatie, een gouden tientje eraan kunnen onttrekken, hierbij 4 kwartjes en 2 guldens kunnen leggen en deze som tegen 13 zilveren guldens weer kunnen inruilen. Hij wil meerwaarde terwijl de equivalentie van den ruil niet geschonden wordt; daarom herinnert hij zich nog in tijds dat hij de arbeidskracht voor één dag kocht al stond ook haar waarde gelijk met 6 arbeidsuren. Welnu de dag heeft nog een aantal uren méer (men informeere in Tilburg of Maastricht)! Aan 't werk dus vrije arbeider die uw arbeidskracht verkocht om een ganschen dag (12 tot 18 uur) te worden gebruikt. Waaruit nu de meerwaarde ontstaat; de conclusie dunkt me is voor niemand tweëerlei.

En noodwendig volgt dan hieruit dat de noodzakelijke uitbuiting van den arbeider slechts kan verdwijnen wanneer het loonstelsel niet meer zijn zal.

Nu liggen de heeren Vrijzinnig-Democraten, Anarchisten, Calvinisten en Katholieken op den loer om alles wat door doorgaans knapper menschen⁶⁾ dan zij zijn wordt aangevoerd tegen bijzaken, op te stellen tegen Marx leer, vergetende dat zelfs al had Marx zich in die bijzaken

⁵⁾ Voor den heer Aengenent, intusschen, is dit lesje nog wél noodig — (zie bldz. 179).

⁶⁾ Dr. Kuyper mag hier als bevestigende uitzondering gelden, ofschoon ook deze zich niet ontzag de vorige week een frase in stee van argument te laten dienstdoen.

(bijv. het tempo van de maatschappelijke verwording, het accumulatieproces) vergist, dit alles niet raken zou aan de hoofdzaak. Maar jammer genoeg hebben zij ook in die bijzaken ongelijk, en is hun strijd in dit opzicht wederom een bewijs te meer dat het hen niet om de waarheid wel om den afbreuk van het socialisme te doen is. Bernstein, na alles socialist en lid der partij gebleven (tot smart der enorme anti-socialistische massa) heeft met statistieken gemeend te kunnen bewijzen dat Marx zich in het „Accumulatieproces“ vergist heeft; de heer A. zegt: Bernstein heeft de accumulatie-theorie „bestreden en neergelegd“; afgescheiden nu van de belachelijke zekerheid waarmee deze onzin werd neergeschreven, mag men toch wel vragen in hoeverre de „weerleggingen“ van Bernstein's beweren o. a. door Bebel en Kautsky dan onjuist zijn. Maar de schrijver was te eerlijk om ook maar te melden dat, hoe en door wie Bernstein's statistieken zijn bestreden.

Nog twijfelachtiger is de polemische fairheid, waarmee de heer A. de z. g. „Verelendungstheorie“ memoreert. Zooals men, en zelfs hij, weten kan is door de socialistische evenals door Marx gewezen op de twee tegenstrijdige tendenzen: Eensdeels ligt het in de natuur van het kapitalisme de uitbuiting zoo ver doenlijk door te voeren, anderdeels brengt juist het meest ontwikkeld kapitalisme de omstandigheden met zich waardoor de zucht tot organisatie en dus de organisatie der arbeiders aldoor sterker wordt en een macht doet ontstaan waarmee het kapitalisme rekenen moet en waardoor de werking der eerste tendenz wordt verzwakt. Echter is de aangroeiing van den rijkdom der kapitalisten relatief zoo enorm veel grooter dan de verbeteringen in der arbeiders loonstandaard, dat hierdoor het relatieve gemis een steeds wassende relatieve Verelendung ten gevolge heeft. (Hierover desverlangd later veel uitvoeriger).

Zegt dan ook Liebknecht (door den heer A., brutaal genoeg, buiten verband geciteerd) „die Verelendungstheorie widerstreitet der Wissenschaft und der Erfahrung“ dan is hiermee slechts bedoeld de voorstelling die de vulgair-bestrijding van deze theorie geeft n.l. dat de loonen aldoor lager zouden worden en de werktijden beslist langer; welke voorstelling nooit in het hoofd van Marx, doch alleen in eene geniepige studeercel is uitgebroed.

TH. VAN DER WAERDEN.

Aan J. J. v. L.

Een kort antwoord naar aanleiding van de opmerkingen van den heer J. J. v. L. in het Studenten-Weekblad van 28 November l. l. acht ik noodig:

1e. omdat ik het met bijna al zijne opmerkingen niet eens kan zijn

2e. om de eigenaardige manier van schrijven van den heer J. J. v. L. in het licht te stellen.

Genoemde heer dan behandelt achtereenvolgens de Doelenkwes- tie, het jubileum van Prof. Bosscha, minimum belang- stelling in corpszaken, de kwes- tie Sweep, een kies- en eene kiesche kwes- tie. 't Eigenaardige nu is, dat, wanneer er z. i. een verzuim is gepleegd, dat in ieder geval opzettelijk is gebeurd; waarvoor hij dan nog twee mogelijke uitleggingen geeft.

Allereerst dus de Doelenkwes- tie. Of de heer J. J. v. L. voor of tegenstander van het Doelen-voorstel is, kon ik niet bemerken.

In het geval dat hij onder de tegenstanders te tellen is, ben ik na eene flinke uiteenzetting van zijne bezwaren nog wel geneigd het voorstel daarentegen te verdedigen. De kwes- tie zelve dus nagenoeg onbesproken latend (hij noemt slechts de som van f17500 over 25 jaar) deelt ook de heer J. J. v. L. mede dat hij het voorstel onvoldoende voorbereid vindt; hij doet daarvoor de volgende oplossingen aan de hand: of de Senaat gebruikte de uitvlucht dat de corpswet geen grootere publiciteit eischte; of hij wilde de corpsver- gadering overrompelen. Men heeft slechts te kiezen.

Waarom publiceerde de Senaat niet dat hij naar Haarlem was geweest; waarom werd dat niet op de corpsvergadering, den volgenden dag, medegedeeld? Wel (volgen de traditi- oneele twee oplossingen) of de corpsleden mogen niet meer weten wat de Senaat doet in het belang van het corps; of de Senaat is te bescheiden. Al even vriendelijk.

Volgt: de minimum belangstelling in corpszaken. Groot is deze zeker niet, hoewel eene vooruitgang is te consta- teeren in het aantal corpsleden dat ter corpsvergadering komt.

(Het buitengewone geval, door den heer J. J. v. L. goed

weergegeven, natuurlijk buitengesloten.) Den heer J. J. v. L. kan ik alle hoop geven dat de Doelen-zaak nog veel belang- stelling zal trekken; door hem te wijzen op het antwoord van den President op de corpsvergadering aan den heer v. Schouwenburg gegeven, waarin hij zeide dat de nadere verdeeling van den (zwaren?) last, eene kwes- tie van later orde was. En is de Doelenkwes- tie niet 't uitgangspunt van de beweging die leidt tot contributieverlaging en lustrum- herziening?

De kwes- tie Sweep is door den heer J. J. v. L. blijkbaar ook niet begrepen.

Het ging hier over verschil van uitlegging (van begrijpen) van art. 8 en art. 10 (Hfd. III) tusschen den heer Sweep en den Senaat.

De omstandigheid dat het gebruik in dezen, met de uitlegging van den Senaat overeenkwam, was slechts eene versterking van zijne positie, maar moet toch geheel afgescheiden daarvan beschouwd worden.

M. i. heeft de heer Sweep ingezien dat hier juist kwes- tie was van verschil van lezing, en stelde hij daarom geen motie voor, maar vroeg slechts naar de meening van de corpsvergadering.

Het denkbeeld van den heer Hartjens verdient zeker overweging (die dan ook is toegezegd).

Als artikel dat z. i. gewijzigd moet worden noemt de heer J. J. v. L. nu art. 3 Hfd XVII, omdat dat proefondervin- delijk onhoudbaar zou zijn gebleken. Dit licht hij toe(?) door eene totaal ongemotiveerde insinuatie.

Zeker, de Senaat kent art. 3 Hfd XVII; maar daar de volle omvang van het tekort nog niet bekend is, zou eene heffing van een hoofdelijken omslag nu niet op zijn plaats zijn. Van „eenvoudig uitvoeren, wat de wet voorschrijft“, was hier dus geen sprake; op de corpsver- gadering (toch ook door U bijgewoond) deelde de president trouwens mede dat voorloopig geene bijzondere offers van het corps geveerd zouden worden.

Ten slotte wilde de heer J. J. v. L. dat de Senaat slechts art. 7 Hfd XVIII uitvoerde, om de verkiezingen van de verenigingen te regelen. M. i. valt dat, volgens dat art. volstrekt niet onder de bevoegdheid van den Senaat. De Senaat zou natuurlijk wel in dien zin invloed kunnen uitoefenen, maar dit toch slechts eerst dan doen, wanneer bij hem klachten over verkiezingen inkwamen en niet wanneer zoals nu door den heer J. J. v. L. over eene vorige verkiezing van het Debating-Bestuur wordt gesproken.

Het volgende hoofdstuk dat de heer J. J. v. L. wil gewijzigd zien, bespreekt hij kiescheidshalve niet. Hij kon weten dat men algemeen zeer op wijziging daarvan is gesteld, maar tevens begrijpen dat wijziging daarvan nu zeker even onkiesch zou zijn, als eene bespreking.

Wanneer de heer J. J. v. L. verkeerde artt. in onze wet wil wijzigen is dat in hem te loven; hij zij echter voor- zichtiger in het neerschrijven van zijne meening.

M. H. DAMME JR.

D. S. V. V.

De match tegen Quick in den Haag ging wegens het allerslechtste weer niet door.

Maandag 16 December zal eindelijk de match tegen het feestelftal plaats vinden. Als op de voor dezen wedstrijd vervaardigde plaat, de zwarte en roode broekjes verwisseld werden dan zou dat wel een duidelijk beeld van den uitslag geven.

Er wordt voor muziek gezorgd. Reken hierbij de feest- stemming en ik geloof een geanimeerde wedstrijd te kunnen voorspellen.

t. H.

Kapitalisme en Socialisme.

Een kort woord naar aanleiding van de lezing die over bovenstaand onderwerp Maandagavond door den heer K. ter Laan, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, gehouden zal worden in de Concert-zaal van Stads Doelen.

Op Woensdagavond, 7 November, hield Ds. Rudolph voor de hier in Delft bestaande anti-revolutionaire propa- ganda-club eene lezing over hetzelfde onderwerp. De heer Ter Laan was daar ook aanwezig en trad in debat.

(Zie vervolg Bijvoegsel.)

B I J V O E G S E L

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van ZATERDAG 14 DECEMBER 1901.

De laatste vindt het nu echter wenschelijk om voor het Delftsche publiek met hetzelfde onderwerp geprepareerd op te treden, mede om te antwoorden op de rede destijds door Ds. Rudolph gehouden.

Kapitalisme en socialisme dat zijn de factoren waar tusschen het in de naaste toekomst gaan zal, niet tusschen geloof en ongeloof zooals de valsche verkiezingsleus van het huidige Ministerie geweest is. Een bewijs daarvoor zijn wel de liefdesverklaringen door verschillende liberale heeren in de Kamer aan dit Christelijk kabinet gedaan.

En al mag Dr. Kuyper het doen voorkomen alsof het geloof in Nederland gezegevierd heeft, de kleine luyden, die hoopvol op dit Ministerie het oog gericht hebben, zij zullen het merken dat al is dit Ministerie voor de verandering eens een Christelijk, dat het Christen-zijn het vernis is, maar dat de kapitalistische expansie en uitzuigpolitiek het ware karakter ook van dit Ministerie zal zijn.

Hen, die er meer van willen weten, die tevens eens den kans willen loopen een debat tusschen een anti-revolutionair en een sociaal-democraat bij te wonen, zij aangeraden Maandagavond om 8 uur naar den Doelen te gaan, want ik twijfel er niet aan of de S. D. A. P zal den heer Rudolph uitgenoodigd hebben. Of hij komt is echter een tweede punt, want anti-revolutionaire heeren en voor een debat overkomen zijn er twee.

F. W.

Een nieuw Studentencorps.

In Amsterdam bestaan 2 universiteiten, de „Gemeentelijke” en de „Vrije”. De Gemeentelijke is de algemeen bekende, de Vrije is om het kort te zeggen een speciale Universiteit voor gereformeerde predikanten, literatoren en juristen. Onder de studenten aan de Vrije Universiteit is nu een corps opgericht onder den naam van „Studentencorps aan de Vrije Universiteit” met de zinspreuk „Nil Desperandum Deo Duce”. Hun orgaan is het 2-wekelijksch blad: „Nil Desperandum Deo Duce”, waarvan het 1e nummer ons toegezonden werd. Het handelt nog bijna geheel over de oprichting van het corps. Uit het hoofdartikel stip ik het volgende aan.

Er bestonden aan de Vrije 2 vereenigingen van studenten het Corps en de Bond (tout comme chez nous).

Men kwam op het denkbeeld dat een vereeniging dier 2 wel eens nuttig zou kunnen zijn en dit drong daar vlugger tot de hersenen door dan bij ons. Uit Corps en Bond werd een commissie benoemd. Deze stelden concept-statuten vast, welke aangenomen werden. Uit deze paring werd het nieuwe corps geboren, zoo op het eerste gezicht een flinke, dikke jongen, echter zijn ras niet verloochenende. Hij werd subiet gereformeerd gedoopt.

Art. 2 van de Statuten zegt: Het Corps staat op gereformeerden grondslag. Deze niets-zeggende fraze wordt verduidelijkt door de artt. 6 en 7. Men heeft gewone leden en extranei. Slechts zij, die Gereformeerd zijn mogen gewoon lid zijn. Niet-gereformeerde studenten kunnen extranei worden. Zij missen het stemrecht en zijn niet benoembaar tot functies.

Deze artikelen zijn dunkt mij zeer onbillijk en gevaarlijk. Onbillijk, omdat men zonder gegronde reden corpsleden het stemrecht ontzegt. In de Corpshuishouding zal toch de godsdienst wel niet gemoeid zijn. Gevaarlijk, omdat hierin een kiem ligt voor scheuring. Wanneer de Vrije Universiteit het jus promovendi verkrijgt zal waarschijnlijk het aantal extranei toenemen en zij zullen zich dan niet meer tevreden stellen met hun rol van piet-snot.

Een werkelijk kolossale fout is echter dunkt mij art. 19 dat verbiedt, absoluut verbiedt deze artikelen te veranderen. Onder de middelen, waarmee het Corps zijn doel tracht te bereiken komt ook voor het onderhouden van betrekkingen met andere studentenorganisaties.

Het Corps telt over de 60 leden en wordt bestuurd door een Senaat met 5 leden. Verder bevat het blad nog een sympathieke installatierede der 15 Novitiï. De spreker constateert dat de studenten aan den leiband der professoren loopen, waarschuwt tegen overdreven strijd lust (overgenomen van Dr. Kuyper), die in vitzucht kan ontaarden.

„Zoo'n altijd durende twistzucht werkt demoraliseerend, het verbreekt alle evenwicht in den mensch, het trekt alle levenskrachten samen in het hoofd; in dat hoofd concentreert zich alles op één plek, die plek zet op, groeit naar voren krijgt een puntige spits en de mensch krijgt een treffende overeenkomst met zekere gehoornde dieren, wier hoogste levensideaal in stooten bestaat.

Als levensregel wordt den nieuwen studenten gegeven: „Niet meegeeuwen, waar een ander geeuwt.”

Alles samen genomen geeft mij het blad den indruk van een frisschen, nieuw-oplevendenden geest, gevolg van het sterker gevoel van solidariteit.

Moge de nieuwe organisatie groeien.

D. DE IONGH Wzn.

Overzicht Studenten Weekbladen.

Minerva. Was tot nu toe haar streven er op gericht algemeen Nederlandsch te zijn, in haar laatste nummers heeft zij met forschen slag haar machtige vleugels uitgeslagen en is hoog tot in de wolken gestegen. Op gansch de studentenwereld rust nu haar speurende blik en klanken uit ver-verwijderde oorden, beschrijvingen van ver-verwijderde studenten-maatschappijen, weet zij haar lezers voor te zetten.

Wij juichen dit streven ten zeerste toe, in de hoop, dat het geen bloot toeval is geweest dat de Minerva deze week een artikel uit Aberdeen bevat. Veel vertelt 't niet oneindig meer ware te zeggen in een beschrijving van een nieuw milieu, gegeven aan menschen hiermee totaal onbekend. Maar laat dit slechts een begin zijn, de eerste schrede is gezet, nog wankelend en onvast, dat er weldra meerdere moge volgen, de beslistheid komt aldoende!

Voortaan kan de Minerva-lezer zich dan laven aan een bron van internationale nieuwtjes, mits de nieuw geëngageerde buitenlandsche overzicht-schrijvers, dan maar niet sommige verkeerde gewoonten van hun binnenlandsche collega's overnemen als daar zijn: telegramstijl, miskenning van de bedoeling voor wie deze overzichten eigenlijk geschreven worden, of . . . heelemaal niet schrijven.

Een korte, weinig diepgaande beschouwing over „Het Pantser, van Heyermans” opent de rij der stukken. Een studie van dit onderwerp te geven is dan ook blijkbaar niet de bedoeling van den heer A. B. geweest. Want immers hijzelf zegt:

„Dit alles is natuurlijk maar 'n klein deel van wat over „Het Pantser,” te zeggen zou zijn.”

Veeleer bevat dit artikeltje de overdenkingen waartoe het zien van dit tooneelstuk hem bracht. Hij spreekt van den eenzijdigen indruk door dagbladen gegeven. Misschien was het niet met opzet dat hij er juist deze bijhaalde. Toch kon hier wel degelijk een reden voor zijn. Want het grootste gedeelte van dit soldatenspel staat tot een inderdaad goed tooneelstuk als een dagbladartikel tot een letterkundige schets.

Want het eerste is slechts van tijdelijke waarde, behandelt bepaalde toestanden, in een bepaalde omgeving en tijd. Verandert een dezer voorwaarden, zoo heeft het artikel tevens alle waarde verloren. Bovendien heeft het veelal een doel: opwekken tot steun of propaganda. Zoo ook „het pantser.”

De algemeene indruk van dit artikel is: in weinig woorden veel waars.

De heer v. L. opent een reeks beschouwingen over Hélène Swarth. Nog voor weinige jaren de gevierde dichteres, de evenknie van Kloos en Van Deyssel, verheerlijkt door de aanhangers van de oude zoowel als de nieuwe richting in de literatuur is het niet alleen de heer v. L. die afkeerig begint te worden van hare gedichten; naast ongetwijfeld vele zeer hoog staande heeft zij er een menigte geproduceerd, zou ik bijna zeggen, die beneden peil blijven.

Met belangstelling kunnen wij het vervolg van dit artikel afwachten.

Nog vond ik in dit nummer het verslag van een lezing van Mr. N. G. Pierson over Sociale wetgeving. Heeft de Debating-Club reeds pogingen aangewend den oud-minister ook tot een lezing hier in Delft te bewegen? Bovendien sprak reeds te Leiden Mr. de Savornin Lohman.

Vox. Wee den onbekende met 's heeren L's aanleg tot geestigheid, die per ongeluk dit nummer in handen mocht krijgen. Schrik en angst zullen hem om 't harte slaan over zooveel bloeddorstigheid.

Geen Boycot van maandenlange duur met langzaam verloopenden strijd, geen blad om angstvallig het voor en tegen te overwegen, maar een geheel onszelf geven aan dit idee, met al ons jeugdig vuur strijden voor dit Ideaal. Geen vreedzame strijd maar algemeene werkstaking tot vernietiging van Engeland! Met roode vaandels door de straten trekken, het schild van 't Engelsche gezantschapsgebouw afgerukt (consulaat is zeker de bedoeling?) en de ruiten er ingegoooid, de studenten voorop! Mocht oorlog het gevolg zijn of het verlies van Indië, het doet niets ter zake!

„Wij mogen niet zoo platonisch beminnen. Het is niet goed uit een schoon lichaam heel wetenschappelijk het bloed te gaan zuigen.”

De heer L. schijnt te willen hekelen. Maar deze scherts is hier ten eenenmale misplaatst. Een bespottelijk maken der ijverige en belangelooze strijders voor den Boycot, als bijv. de heer Stutterheim, is ongepast temeer daar de Boycot niet doorgaat.

Is het inderdaad de bedoeling van den heer L. geweest, zoo had hij dit moeten inzien en het nagelaten.

Nog wil ik vermelden het verslag eener lezing over crimineele anthropologie, een onderwerp dat ook hier wel eens behandeld mocht worden; en een uitmuntende bespreking: „Van de Passielooze Lelie” verzen door Frederik van Eeden.

Hiermee is de reeks mijner overzichten geëindigd.

H. S.

Apollo.

SYMPHONIE-CONCERT op 17 December 1901, met medewerking van den Heer J. E. BILJARDT, werkend lid van „Apollo”, in Stads Doelen. Aanvang 8 uur.

Programma:

Symphonie No. 11, G dur . . . J. HAYDN.

Piano Concert C dur C. VON WEBER.

Ouverture „Die Hebriden” . . . F. MENDELSSOHN BARTHOLODY.
Piano-solo's.

Intermezzo BARGIEL.

Ouverture im Italiënischen style. F. SCHUBERT.

Kaarten voor deze Uitvoering verkrijgbaar, Donderdag 4^{3/4}—5^{1/4} uur in de S. P., Vrijdag 11^{3/4}—12^{1/4} uur in de P. S. Werkende leden hebben recht op vier, gewone leden op twee kaarten.

Plaatsbespreking Dinsdag 17 December, voor houders van blauw-witte kaarten 11^{1/2}—12^{1/2} uur, voor houders van gewone kaarten 12^{1/2}—1^{1/2} uur in Stads Doelen.

Berichten en mededeelingen.

D. S. C.

Gekozen tot Thesaurier van den Senaat:

C. E. VAN DER STOK,

met 116 tegen 18 stemmen.

Stemming voor Commissaris van den Senaat, Maandag op de P. S. 11^{3/4}—12^{1/4} uur en van 12^{3/4}—1^{1/4} uur en Dinsdag op de S. P. van 4—5 uur.

Candidaten: A. J. VAN DER HOEVEN en C. J. SCHRAM.

ADVERTENTIEN.

Voor het **OVERSCHRIJVEN** van **DICTATEN** en het maken van daarbij behorende teekeningen beveelt zich beleefd aan **E. A. EMOND**, Markt 18.

Bloemenmagazijn

S. BRUIGOM.

HOUTTUINEN.

Telefoon No. 6.

BOUQUETTEN, KRANZEN.

Specialiteit in fijne Zaalversiering.

LOSSE BLOEMEN enz.

SOCIETEIT PHOENIX.

Bestuursverkiezingen.

Gekozen tot President: HENDRIKS.

Herstemming tusschen 2 Commissarissen:

VAN LIDTH DE JEUDE.

PLATE.

FERF.

BRENDER à BRANDIS.

Thesaurier, herstemming tusschen:

HULSHOFF POL.

HENDRIKS.

KIST.

HULSHOFF.

VOS.

DE LINT.

Commissarissen Consumabel, herstemming tusschen:

HARTJENS.

BOS.

Maandag: Voetbalwedstrijd.

Maandagavond, 10 uur: „Igov”.

Dinsdag: Apollo.

Woensdag: Almanakuitreiking.

Donderdag: Senaatsinstallatie.

ANTI-MILITAIRISTISCHE PROPAGANDA-VEREENIGING.

Maandag 16 December, 's avonds ten 8 uur: Algemeene Vergadering, in het Stations-koffiehuis van den heer KRUIF.

S. D. A. P. Afdeling Delft.

Openbare vergadering op Maandag 16 Dec., 's av. 8 uur. Spreker: K. TER LAAN, Lid van de Tweede Kamer.

Onderwerp: Kapitalisme en socialisme; naar aanleiding van de redevoering hier 7 Nov. door Ds. RUDOLPH voor de Anti-revolutionaire Propaganda-Club gehouden.

Entrée 5 cents.

Debat vrij.

ONTVANGEN BOEKEN.

Maandblad van de „Vereeniging tegen de Kwakzalverij.” Bespreking in volgend nummer.

Correspondentie.

T. Verbind je met Del,
Tegen Lam, Pap en Lel.

Nationaal Bureau van Vrouwenarbeid. Wij achten uw stuk, hoewel wij er mee sympathiseeren, voor ons blad minder geschikt.

H. M. Wordt niet opgenomen.

V. Uw versje niet opgenomen om redenen die u over een maand duidelijk zullen zijn.

Red. „Minerva”. Blad aan H. S. niet meer noodig.

Red. „Vox Studiosorum”. Blad aan H. S. niet meer noodig.

S. TR. de R. Aan uw verzoek zij hierbij voldaan. Verzoeken uw blad te zenden aan D. DE LONGH, Hugoplein.

A. C. A. PL. Waar blijft uw stuk over de rede van Mevr. H. v. G.?

Gemeubileerde Zit- en Slaapkamer

te huur aangeboden op uiterst netten stand te Hof v. Delft. Adres HUGO PLEIN 35.

Prima SPECULAAS.

BOTERJANHAGEL.

Saucijzenbroodjes, Luxe Broodjes.

Firma OVERVOORDE,

OUDE DELFT 80.